

OLEG BOJKO JEDAN JE OD NAJBOGATIJIH RUSA, njegovo se bogatstvo procjenjuje na 1,2 milijarde dolara, a vlasnik je i lanaca klubova s automatima za kockanje u Hrvatskoj, Njemačkoj, Rumunjskoj i Italiji. Nacional otkriva kako je taj ruski oligarh sa svojim latvijskim partnerima preko malteških tvrtki izbjegao plaćanje milijuna eura poreza te kako se obogatio na siromašnim stanovnicima država istočne Europe

TEKST BLAŽ ZGAGA (NEWSWEEK SRBIJA) FOTO PIXSELL I GULIVER GETTY IMAGES

EUROPSKI CAR NA MALTI SKRIVA

Po ljestvici uglednog magazina Forbes, biznismen Oleg Bojko jedan je od najbogatijih Rusa, a njegovo se bogatstvo procjenjuje na 1,2 milijarde dolara. Bojko je jedan od onih koji svoje bogatstvo povećavaju zahvaljujući tvrtkama koje su otvorili na Malti. Dio Bojkova poslovnog imperija nalazi se i u Hrvatskoj. Taj 52-godišnji Rus vlasnik je lanaca klubova s automatima za kockanje u Hrvatskoj, Njemačkoj, Rumunjskoj i Italiji.

Tvrtka Ritzio u Hrvatskoj je vlasnik 32 kluba s ukupno 1180 automata, a vlasnik je i automata u PSK kladionicama. Ritzio u Hrvatskoj poslove vodi preko kompanije International Evona d.o.o., koja je pak u vlasništvu tvrtke Voran International B.V. iz Nizozemske. U suradnji s Europskom istraživačkom suradnjom (EIC) Nacional otkriva kako je taj ruski oligarh sa svojim latvijskim partnerima preko malteških tvrtki izbjegao plaćanje milijuna eura poreza te kako se obogatio na siromašnim stanovnicima država istočne Europe.

Oleg Bojko je ujedno i suvlasnik poznate televizije koja emitira samo sadržaj vezan uz modu - Fashion TV, a svoje bogatstvo stekao je devedesetih tijekom netransparentne privatizacije u državama

bivšeg Sovjetskog Saveza. Nakon što se obogatio, Bojko se okrenuo poslovima povezanim s kockanjem i financijskim uslugama. Jedan od njegovih posljednjih poslovnih pothvata je pružanje brzih, kratkoročnih pozajmica malih iznosa. Njegove tvrtke te kredite prije svega izdaju siromašnim osobama kojima je hitno potreban novac. Njihovi klijenti vrlo često završe bez ičega jer ne mogu vraćati rate s astronomski visokim kamatama. Osim što je državljani Rusije, Bojko ima i talijansku putovnicu s kojom uživa sve pogodnosti državljanina Europske unije. Svoje bogatstvo sakrio je na računima na Cipru, Bahamima te je 2011. kupio latvijski financijski startup 4Finance koji izdaje pozajmice s visokim kamatama u Europi i SAD-u. Za startup iz Rige Bojko je platio 105 milijuna eura, koje je preko Malte isplatio

osmorici latvijskih i ruskih osnivača 4Financea. Te malteške tvrtke nemaju ni jednog zaposlenog i nisu platile veće iznose za porez. Uz to, ova tvrtka razvila je i sustav pozajmica svojim dioničarima s kamatom od 15 posto, putem kojeg tvrtka majka izvlači novac iz svojih tvrtki kćeri koje posluju u velikom broju europskih država. Takvim modelom tvrtka 4Finance Malta Ltd. zaradila je samo od kamata gotovo 68 milijuna eura između 2013. i 2015. te je tako prebacila profit iz europskih država na račun na Malti. Po malteškim zakonima i poreznim pravilima takvi poslovi su u potpunosti legalni, ali ta priča otkriva kako ta mediteranska država privlači bogataše i velike strane kompanije koje žele izbjeći plaćanje poreza u matičnim državama. Pokazuje i kako ti bogataši posluju u poreznim oazama dok se njihovi klijenti suočavaju

KAMATARENJA A MILIJUNE EURA

s velikim dugovima, zbog čega moraju napustiti svoje domove kako bi pronašli posao u bogatijim državama Europske unije.

Jedan od njih je i Daniel, 30-godišnji rumunjski državljanin koji je krajem 2015. prolazio komplicirane medicinske tretmane jer je obolio od limfoma. U teoriji je rumunjsko zdravstvo besplatno te je dostupno svim rumunjskim državljanima, ali u praksi pacijenti moraju sami plaćati za osnovne lijekove te moraju podmićivati doktore i medicinske sestre kako bi dobili najbolju moguću uslugu. Ti troškovi uništavaju obiteljske budžete, a Danielova priča to najbolje pokazuje. Daniel je posuđivao novac od rodbine i prijatelja, uzimao je kredite u bankama kako bi mogao kupovati lijekove potrebne za liječenje limfoma. Međutim, krajem 2015. više nije imao opcija te se putem

interneta obratio tvrtki za brze pozajmice Zaplo. U reklamama na televiziji i internetu ta tvrtka nudi pozajmice "bez kamata i provizije" za prvu pozajmicu i brzu isplatu sredstava. Daniel je u studenom 2015. zatražio pozajmicu od 175 eura i taj mu je iznos istoga dana i isplaćen. Iako je bolovao od raka, u tom trenutku započela je njegova prava noćna mora.

Budući da je morao platiti cijeli niz računa, Daniel nije na vrijeme vratio 175 eura. Za dva mjeseca dug je narastao na 350 eura, a ljudi iz kontaktnog centra tvrtke Zaplo svakodnevno su ga zvali. Slali su mu e-maile i pisma u kojima su tražili povrat novca. Na kraju je postignut dogovor po kojem se Daniel obvezao vratiti 350 eura u dvije rate. Prvu je platio odmah, ali za drugu nije imao novca.

"Jednom kada uđeš u začarani krug, ne možeš iz

NACIONALEKSKLUZIVNO

njega izaći", govori danas Daniel. Nakon što nije platio drugu ratu, Zaplo ga je tužio, ali Daniel tvrdi da o tužbi njegova obitelj nije dobila nikakvu obavijest. Krajem veljače ove godine sud je presudio da Daniel mora platiti 585 eura. U tu sumu uključene su i zatezne kamate od 353 eura.

"Bez ikakve obavijesti, nakon nekoliko mjeseci moja je supruga dobila obavijest od sudskog službenika da joj je blokiran račun", priča Daniel koji je pozajmicu uzeo na ženino ime jer je smatrao da je ona kreditno sposobnija od njega. Na 585 eura dodano je i 100 eura naknade za sudskog službenika te je, suprotno rumunjskom zakonu, blokirana cjelokupna mjesečna plaća njegove supruge. Po rumunjskom zakonu u takvom slučaju blokirana može biti tek trećina mjesečnih primanja.

"Uskratili su mojoj obitelji hranu", govori Daniel koji je u međuvremenu završio svoje tretmane, ali je i otišao u Njemačku kako bi zaradio dovoljno novca da pokrije svoje dugove. Tvrdi da je bio prisiljen otići iz Rumunjske "zbog lopova koji su ga prevarili i koji su mu lagali".

Danielov slučaj nikako nije iznimka. Zaplo IFN počeo je nuditi brze i kratkoročne zajmove u Ru-

x Latvijska tvrtka 4Finance Olega Bojka je od 2008. godine izdala 11,5 milijuna kratkoročnih pozajmica čija je vrijednost veća od četiri milijarde eura

munjskoj u lipnju 2015. i do travnja 2017. tvrtka je vodila 1570 sporova protiv rumunjskih državljana. Tvrtka je zarađivala veliki novac jer klijenti nisu mogli vraćati pozajmice na vrijeme.

Zaplo nije zasebna rumunjska tvrtka, već je u vlasništvu latvijske tvrtke AS 4Finance koja posluje u 17 europskih i američkih država. 4Finance se reklamira kao "najveća i najbrže rastuća europska internetska i mobilna grupacija za izdavanje brzih pozajmica". Od osnivanja 2008. ta je tvrtka izdala više od 11,5 milijuna pozajmica čija je vrijednost veća od četiri milijarde eura. Međutim, kamate na te pozajmice često mogu narasti i do 2000 posto godišnje, zbog čega je i 4Finance postao predmet istraga agencija za zaštitu potrošača širom Europe. Finski pravobranitelj za potrošače zatražio je zabranu rada podružnice 4Financea jer je smatrao da se tvrtka bavi nezakonitim kreditiranjem. Pravobranitelj je naveo da kredit od 2.010 eura u slučaju prekoračenja plaćanja za samo šest mjeseci može narasti na 4.145 eura. Danska podružnica 4Financea, Vivus kažnjena je jer je prekršila marketinške zakone, budući da je na svojoj web stranici navela da kamata iznosi 19 posto, dok je danski pravobranitelj izračunao

x Između 2013. i 2015. 4Finance Malta Ltd. 'zaradio' je gotovo 68 milijuna eura na kamatama od pozajmica te je profit prebacio u poreznu oazu na Malti

da kamata zapravo iznosi 730,1 posto. I dok ta latvijska tvrtka vreba siromašne građane diljem europskog kontinenta, njeni vlasnici, ali i cijele države, zarađuju na njihov račun goleme količine novca. Dokumenti Malta Filesa otkrivaju da najvažniju ulogu u toj golemoj zaradi ima Malta, na koju je dio svog bogatstva sakrio i Oleg Bojko. U prosincu 2011. Bojko je kupio 75 posto 4Financea, startup tvrtke koja je u to vrijeme poslovala u Litvi, Švedskoj, Finskoj i Danskoj. Po dokumentima koje je na uvid dobila Europska istraživačka suradnja (www.eic.network), osam latvijskih vlasnika poslove izdavanja brzih pozajmica vodilo je preko malteške tvrtke Fatcat Investments Ltd. Bojko je za AS 4Finance ponudio 55 milijuna eura, a prva tranša od 12 milijuna eura povećala je Fatcatu dobit na 26 milijuna eura prije plaćanja poreza. Međutim, vlasnici Fatcata nisu se previše brinuli jer je kompanija registrirana na Malti te su platili samo dva milijuna eura poreza. Još bolja situacija za vlasnike dogodila se 2012. kada je Fatcat zabilježio profit od 43 milijuna eura, ali je plaćeno samo 366,762 eura poreza ili nevjerovatnih 0,7 posto. Bojko je ostatak tvrtke otkupio 2013. godine, a prema financijskim izvještajima te je godine Fatcat imao profit od 57 milijuna eura, a platio je tek 512.501 euro ili 0,9 posto poreza. Nakon što je Bojko preuzeo 4Finance, ta se tvrtka upustila u bizarni sustav odobravanja pozajmica svojim tvrtkama kćerima u raznim europskim državama, kako bi umanjila njihov profit te istovremeno novac prebacila na račun na Malti. Tako je između 2013. i 2015. 4Finance Malta Ltd. "zaradio" gotovo 68 milijuna eura na kamatama od tih pozajmica te je profit prebacio u poreznu oazu na mediteranskom otoku. Nakon što je 2013. otkupio

cijeli udio u 4Financeu, Bojko je preuzeo potpunu kontrolu nad kompanijom te uz pomoć dvojice Latvijaca, Uldisa Arnicansa i Edgarsa Dupatsa, kontrolirao poslovanje preko tvrtke Tirona Limited čije je sjedište na Cipru. Bojko nije službeni vlasnik Tirone. Vlasnica 49 posto udjela u tvrtki je njegova 75-godišnja rođakinja Vera koja je samo fiktivna vlasnica, što pokazuje i podatak da je u prospektu koji je 4Finance objavio na irskoj burzi navedeno da je Tirona dio Finstar Financial grupe čiji je vlasnik Oleg Bojko. Ubrzo nakon preuzimanja ruski je milijarder restrukturirao poslovanje tvrtke te je osnovao 4Finance Holding S.A. u Luksemburgu, a putem tog holdinga počeo je izdavati obveznice s kojima je financirao ekspanziju 4Financea.

S novcem od obveznica, na koje su kamate bile između 11 i 13 posto, Bojko je financirao proširenje poslovanja na Sjevernu i Južnu Ameriku te na područje Kavkaza. Nakon toga je u siječnju 2013. 4Finance S.A. iz Luksemburga osnovao svoju maltešku podružnicu 4Finance Malta Ltd. te je većinu novca posuđenog putem obveznica prebacio na račun te tvrtke. Osim toga, tablica poslovanja 4Finance grupe pokazuje da je tvrtka iz Luksemburga posuđivala novac putem pozajmica tvrtkama kćerima diljem Europe, a novac od kamata je prebacivala na račun malteške podružnice. Kamate na te pozajmice bile su još više od kamata na obveznice koje je tvrtka izdala na europskim burzama - 13,75% i 15%. Drugim riječima, troškove kamata na obveznice Bojkove tvrtke pomogle su pokriti međusobnim pozajmicama. Takvo poslovanje postaje problematično ako lokalne porezne vlasti ustanove da su kamate na te pozajmice puno veće od kamata koje su dostupne na lokalnom financijskom tržištu. Putem takvog

poslovnog modela malteška podružnica 4Financea, koja nema ni jednog zaposlenika, zaradila je između 2013. i 2015. godine samo na kamatama od povezanih društava iz 21 europske države gotovo 68 milijuna eura. Veliki dio kamata prikupila je 3. prosinca 2015. podružnica 4Financea na Malti, a uplate su izvršene na račun malteške IIG banke. Godine 2013. malteška podružnica 4Financea platila je 12.774 eura poreza na profit od 1,4 milijuna eura, što iznosi 0,9 posto. Iduće godine je na 17,1 milijuna eura profita platila samo 14.128 eura poreza, a u 2015. godini za 35,5 milijuna profita samo 18.940 eura poreza na profit. Taj efektivni porez od 0,05%, koji je blizu totalne nule, pokazuje, kako je Malta s 0% porezom na kamate postala odlično sredstvo za prebacivanje milijuna eura kamata koje su prebačene iz podružnica 4Financea diljem Europe na račun središnje tvrtke u Luksemburgu, a da pri tome gotovo uopće nije plaćen porez.

Zato ne treba čuditi što ruski milijarder obožava Maltu te je imao ozbiljnu namjeru preseliti se na taj otok. Zaposlenici njegove tvrtke Finstar raspitivali su se o mogućnosti da Bojko postane dio malteškog programa globalnog prebivališta (Malta Global Residence Program) koji omogućuje članovima plaćanje poreza na osobni dohodak od samo 15 posto. Bojko je preko bahamske tvrtke Vigo Trading, u siječnju 2015. iznajmio i apartman na Malti koji plaća 1600 eura mjesečno. Međutim, do danas se njegovo ime ne spominje na popisu ljudi koji su dio tog programa. Bojko nije odgovorio na pitanje, je li postao dio toga programa. Bojko nije odgovorio ni ni na druga brojna pitanja, isto tako na pitanja nisu odgovorili u tvrtkama 4finance i Tirona Limited. Bojko zato vjerojatno neće biti razočaran jer će ovo ljeto provesti u svojoj luksuznoj vili na jezeru Como vrijednoj 15 milijuna eura ili na 45 metra dugoj luksuznoj jahti Blade, koja je s maksimalnom brzinom od 44 čvora među najbržima na svijetu. Za to vrijeme će Daniel i dalje raditi u Njemačkoj kako bi otplatio dug Bojkovoj tvrtki Zaplo. Taj dug je sada četiri puta veći od iznosa koji je Daniel posudio, a ovaj Rumunj nema ni dovoljno novca da bi platio žalbu na sudsku odluku. Takav rasplet daje mu malo nade da će se njegova situacija u bliskoj budućnosti popraviti. "Naše veliko siromaštvo Zaplo je znao iskoristiti. Molim se da se rak ne vrati jer ako se to dogodi, otići ću i ubit ću vlasnike Zapla. Napuštam ovaj život s rukama na njihovu vratu", rekao je razočarani Daniel*.

*Daniel nije njegovo pravo ime jer se odlučio prikriti svoj pravi identitet zbog činjenice da radi u javnoj ustanovi.

OLEG BOJKO vlasnik je tvrtke Ritzio koja u Hrvatskoj upravlja s 32 kluba i 1180 automata, a vlasnik je i automata u PSK kladionicama

Ovaj tekst je nastao uz podršku Journalismfund.eu

